

การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ด้วยเทคนิคเดลฟาย

The Development of Digital Mass Communication Officer's Core-Competency Indicators by Using Delphi Techniques

ฉันทนา ปาปัดถา

Chantana Papattha

อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีมีเดีย คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

E-mail: chantana.p@mutp.ac.th

Received: 2020-05-03 Revised: 2020-05-14 Accepted: 2020-05-22

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคเดลฟาย โดยการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย อาจารย์/นักวิชาการ และนักวิชาชีพสื่อสารมวลชน จำนวน 19 ท่าน ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 3 รอบ ได้แก่ รอบที่ 1 การประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล รอบที่ 2 ประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล และ 3) การตรวจสอบความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ประกอบด้วย สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ 16 ตัวบ่งชี้ ด้านเทคนิคการผลิต 10 ตัวบ่งชี้ ด้านบริหารจัดการและการทำงาน 8 ตัวบ่งชี้ และด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 7 ตัวบ่งชี้

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้สมรรถนะ สมรรถนะหลัก สื่อสารมวลชนดิจิทัล เทคนิคเดลฟาย

Abstract

The objective of the research was to develop digital mass communication officer's core-competency indicators by using Delphi techniques. The research methodology was qualitative research by using Delphi techniques. It consisted of three steps of the research study which were: 1) to evaluate the experts' perspective about of digital mass communication core-competency indicators based-on individual competencies, 2) to evaluate the suitability of digital mass communication core-competency indicators, and 3) to evaluate the confirmation of digital mass communication core-competency indicators. The sampling group was 19 experts who were leaders in the field of media consisting of executive in mass communication organizations and lecturers/academicians. The research results revealed that there were core-competencies of digital mass communication officers consisted of four components including 16 content competency indicators, 10 production technic competency indicators, 8 administrations and working competency indicators, and 7 creative economy competency indicators.

Keywords: Competency Indicator, Core-Competency, Digital Mass Communication, Delphi Techniques

1. บทนำ

ประเทศในระบอบการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตยปล่อยให้การสื่อสารมวลชนทำหน้าที่อย่าง “เสรี” ภายในกรอบของระเบียบสังคม แต่ประเทศสังคมนิยมก็มักจะเข้ามากำหนดบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ค่อนข้างแน่นอนและเน้นในเรื่องประสิทธิภาพต่อสังคมมากกว่าเสรีภาพของบุคคล ส่วนในประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนใหญ่เกิดความขัดแย้งในเรื่องนี้ค่อนข้างมากและมักจะหลีกเลี่ยงปัญหาทางการเมือง มุ่งเน้นการสื่อสารมวลชนไปในทิศทางของการพัฒนาเศรษฐกิจ [1] โดยที่การสื่อสารผ่านสื่อมีส่วนผลักดันให้เกิดการยอมรับ และนำไปสู่พฤติกรรมเหมือนหรือคล้ายกันของเหล่ามวลชน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าในระยะเริ่มแรก ความแปลกใหม่และความทันสมัยของสื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุกระจาย

เสียง และวิทยุโทรทัศน์ ฯลฯ ประหนึ่งว่า สื่อสารมวลชนมีแรงอิทธิพลอย่างมากเหลือล้น จนยากเกินทัดทาน แต่ในระยะหลังต่างมีความเห็นพ้องว่า ประชาชนมิใช่มวลชนไร้พลังขัดขึ้นหรือปราศจากทางเลือกอื่น เพราะในสภาพความเป็นจริงแล้ว สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและความเชื่อของมนุษย์ นอกเหนือไปจากจุดเด่นของสารและสื่อ คือความเป็นตัวตนของผู้รับสารแต่ละคนเอง [2] การขยายตัวของเทคโนโลยีการสื่อสารก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในช่วงศตวรรษที่ 21 จำนวนคนเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจาก 350 ล้านคน เป็น 2 พันกว่าล้านคน ช่วงเวลาเดียวกัน จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นจาก 750 ล้านคน เป็น 5 พันกว่าล้านคน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และการใช้งานเทคโนโลยีกำลัง

แพร่หลายไปยังมุมมองที่ไกลที่สุดในโลก [3] ซึ่งสอดคล้องกับที่เฮาเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ได้กล่าวไว้ว่า การอุบัติขึ้นของเทคโนโลยีและการสื่อสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ตส่งผลให้ข้อมูลเพิ่มขึ้นมหาศาลจนท่วมท้นตลอดเวลา การรู้จักเลือกข้อมูลอย่างฉลาดจึงเป็นทักษะที่จำเป็นมาก ใครที่รู้จักสังเคราะห์ข้อมูลให้ตัวเองเก่งจะกลายเป็นบุคคลแถวหน้า และผู้ที่สามารถสังเคราะห์ข้อมูลให้ผู้อื่นเข้าใจง่ายและกลายเป็นครู นักการสื่อสาร และผู้นำที่ทรงคุณค่า [4] ซึ่งการสื่อสารเป็นกระบวนการต่อเนื่องในการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความคิดจากบุคคลหนึ่งสู่บุคคลหนึ่งที่สามารถทำได้หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ที่ต้องการสื่อสาร

ในขณะที่กิจกรรมของการจัดการสื่อสารประกอบไปด้วยการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารขององค์การ ออกแบบกิจกรรมการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์การ การควบคุมการไหลเวียนข่าวสาร และยังรวมถึงการสื่อสารแบบออนไลน์ผ่านระบบคอมพิวเตอร์อีกด้วย ผู้บริหารการสื่อสารต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ที่เกิดจากการพัฒนาของเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา [5] ซึ่งเทคโนโลยีการสื่อสารทำหน้าที่ในการขยายสายตาของเราให้กว้างไกลขึ้น และขยายข่าวสารจากสื่อมวลชนให้กว้างขวางขึ้น ในปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ การผสมเทคโนโลยีทำให้การสื่อสารมวลชนกลายเป็นการสื่อสารมวลชนโลก (Global communication) กล่าวคือ ความสำคัญด้านข่าวสารของการสื่อสารมวลชนซึ่งทำให้สังคมแคบเข้า ทำให้โลกแคบเข้าด้วยอิทธิพลของข่าวสารจากสื่อมวลชน [3] โดยที่เทคโนโลยีสื่อใหม่/อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคข่าวสารทั่วโลกเป็นปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งในวงการสื่อและผู้บริหารทุกรูปนามต้องตระหนักถึงผลกระทบ

รูปแบบต่างๆ ที่อาจมีและได้เกิดขึ้นแล้วในสังคมซึ่งสื่อใหม่นี้ได้ค่อยๆ หลอมสร้างปรากฏการณ์ใหม่เกือบตลอดกระบวนการผลิตงานวารสารศาสตร์เลยทีเดียว ซึ่งสถานการณ์ที่นักวารสารศาสตร์ต้องเรียนรู้ให้มีความพร้อมในการประกอบวิชาชีพคงอยู่ได้อย่างมีมาตรฐานบนปรัชญาวารสารศาสตร์ที่น่าเชื่อถือนักวารสารศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์ในสังคมฐานความรู้ต้องตระหนักถึงผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีคุณค่ามหาศาลนี้อย่างรอบคอบ เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการกับการรายงานข่าวผ่านช่องทางสื่อใหม่ให้มีประสิทธิภาพเท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว [6] ซึ่งพลังความสามารถในการเผยแพร่ข่าวสารได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วของการสื่อสารมวลชนทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารได้ทั่วโลกแม้กระทั่งในเวลาเดียวกับที่เหตุการณ์เกิดขึ้นในสถานที่ที่อยู่ห่างไกลแสนไกล ดังนั้น ความเป็นสากล (Globalization) ของสิ่งต่างๆ ทั้งปวงในปัจจุบันในโลกนี้จึงเกิดขึ้นได้เพราะพลังของการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีทางการสื่อสารโดยแท้ [3] ในสังคมที่มีความทันสมัย สลับซับซ้อน มีกิจกรรมมากมายและประกอบไปด้วยคนจำนวนมาก ชีวิตในปัจจุบันของเราจึงเป็นชีวิตที่อยู่กับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและการสื่อสารที่รวดเร็ว การสื่อสารมวลชนจึงเข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญแทนที่การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) การสื่อสารแบบเห็นหน้าคำตากัน (Face-to-face communication) และการสื่อสารแบบปากต่อปาก (Word-of-mouth communication) การสื่อสารมวลชนทำให้เราสามารถทำการสื่อสารกันได้โดยไม่จำกัดในเรื่องจำนวนคน เวลาและระยะทางการสื่อสารมวลชนมีความสำคัญอย่างกว้างขวางต่อชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานของเรตต่อสังคมของเราและต่อชุมชนโลก (World community) [3]

จากความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบัณฑิตสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลในภาพรวมที่ครอบคลุมทั้งในด้านเนื้อหาและด้านเทคนิค โดยคำนึงถึงทักษะพื้นฐานด้านสื่อมวลชนที่จำเป็น โดยสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถาบันการศึกษา และเป็นแนวทางในการการประเมินความพร้อมด้านวิชาชีพพื้นฐานก่อนการออกไปปฏิบัติงานในองค์กรสื่อสารมวลชน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักสื่อสารมวลชนดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi) โดยการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 19 ท่าน ที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านสื่อสารมวลชนอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป ได้แก่ อาจารย์/นักวิชาการ และนักวิชาชีพ โดยกำหนดขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล โดยดำเนินการพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ คุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่หลักของนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล รวมถึงการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาประกอบการสังเคราะห์ เนื่องจากเป็นนโยบายการขับเคลื่อนประเทศ และสื่อ

สร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยพัฒนาตัวบ่งชี้ขึ้นตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล (Individual Competencies) ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge: K) ด้านทักษะ (Skills: S) และด้านคุณลักษณะบุคคล (Attribute: A) [7], [8], [9] และทำการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่สร้างขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ร่วมกับผู้วิจัย โดยใช้วิธีการ Focus Group เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม ความชัดเจน และความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักเบื้องต้น

ระยะที่ 2 การพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 3 รอบ ดังนี้

เดลฟายรอบที่ 1 การประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล โดยผู้วิจัยนำเสนอร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลจากการสังเคราะห์ และ Focus Group เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 19 ท่านตรวจสอบ โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด โดยให้พิจารณาเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย และปลายเปิด เพื่อให้ข้อเสนอแนะเป็นรายข้อ

เดลฟายรอบที่ 2 ประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อความสำคัญของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา

ระดับความสำคัญตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล

เดลฟายรอบที่ 3 การตรวจสอบความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล โดยมีลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาความสำคัญของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด [10], [11] เช่นเดียวกับแบบสอบถามเดลฟายรอบที่ 2 และเพิ่มผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิภาพรวม 19 ท่าน และความคิดเห็นเฉพาะบุคคล เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความคิดเห็นของตนเองว่าสอดคล้องกับคำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นๆ หรือไม่ และยืนยันคำตอบในแต่ละข้อพร้อมให้เหตุผลประกอบในตัวบ่งชี้สมรรถนะที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นต่างอย่างชัดเจน

การวิเคราะห์เพื่อพิจารณาเลือกตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median: Mnd.) และการวัดการกระจายของข้อมูล ได้แก่ พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ [12]

ค่ามัธยฐานที่ได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ดังนี้

ค่ามัธยฐาน 4.50 ขึ้นไป หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลมีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่ามัธยฐาน 3.50-4.49 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลมีความเหมาะสมมาก

ค่ามัธยฐาน 2.50-3.49 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลมีความเหมาะสมปานกลาง

ค่ามัธยฐาน 1.50-2.49 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลมีความเหมาะสมน้อย

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ที่ได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่มีค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในตัวบ่งชี้ดังกล่าว สอดคล้องกัน

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่มีค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์มากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในตัวบ่งชี้ดังกล่าว ไม่สอดคล้องกัน

การพิจารณาฉันทามติในรอบที่ 3 ของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาตัวบ่งชี้ที่มีคุณสมบัติ คือ ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลต้องมีค่ามัธยฐาน (Median: Mdn.) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range : IQR) ไม่เกิน 1.50 จึงจะถือว่าตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องและเหมาะสมที่จะนำไปใช้

4. ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) โดยใช้กรอบการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge: K) ด้านทักษะ (Skills: S) และด้านคุณลักษณะบุคคล (Attribute: A) สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR	ฉันทามติ
ด้านเนื้อหา				
1. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทางสื่อมวลชน (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
4. มีความรู้เกี่ยวกับการหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
5. มีความรู้เกี่ยวกับการรวบรวม การวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ทางสังคมและสื่อมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
6. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
7. มีความรู้ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
8. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
9. มีความรู้ในการสื่อสารในงานสื่อมวลชนเพื่อการโน้มน้าวใจ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
10. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
11. มีทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อมวลชน (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ในงานสื่อมวลชน (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
13. มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
14. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์ (S)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
15. มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างมีความรับผิดชอบ	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
16. มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารในระดับดี (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
17. มีความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
18. มีความกล้าแสดงออกทางความคิดโดยมีเหตุผลและหลักการรองรับ (A)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR	นันทามติ
ด้านเทคนิคการผลิต				
1. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาและเทคนิคการผลิตในงานสื่อมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
3. มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
4. มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
6. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น เพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับบริบทของงาน (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
7. มีความรู้และทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านทางกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
8. มีทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านทางกราฟิกเช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
9. มีทักษะการสื่อสารข้อมูล และความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
10. มีทักษะการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์เพื่องานสื่อสารมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
ด้านการบริหารจัดการและการทำงาน				
1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการทางสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขายด้านสื่อสารมวลชน (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
3. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR	ฉันทามติ
4. มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
5. มีความสามารถในการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชน ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
6. มีความรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และสังเคราะห์จากประสบการณ์ (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
7. มีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การติดตามทิศทางของเรื่องราว การค้นหา สังเคราะห์ เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
8. มีความรับผิดชอบต่องานและสังคม โดยการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงตรง และเป็นกลาง (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
ด้านแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์				
1. มีความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ (Media Convergent) และการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้ Social Media ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
3. มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้ Social Media ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิคทางเทคโนโลยีเพื่อจัดการความปลอดภัยของชิ้นงานเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
5. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในการทำงาน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
6. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างมูลค่าและผลงานใหม่ๆ (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
7. มีความสามารถมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง

จากตารางสรุปได้ว่า ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 4 ด้าน 43 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา มี 18 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 16 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 2 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

2) สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต มี 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 3 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

3) สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน มี 8 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

4) สมรรถนะหลักด้านแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มี 7 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล

สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชนดิจิทัล	ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก สื่อสารมวลชนดิจิทัล (จำนวน)	ระดับความเหมาะสม		ฉันทามติ	
		มากที่สุด	มาก	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1. เนื้อหา	18	16	2	18	-
2. เทคนิคการผลิต	10	7	3	7	-
3. การบริหารจัดการและการทำงาน	8	7	1	8	-
4. แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	7	7	-	7	-
รวม	43	37	6	43	-
ร้อยละ	100.00	86.05	13.95	100.00	-

จากตารางสรุปผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย ประกอบด้วย 43 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 37 ตัวบ่งชี้ ร้อยละ 86.05 และอยู่ในระดับมาก 6 ตัวบ่งชี้ ร้อยละ 13.95

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล มีสมรรถนะย่อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านเทคนิค ด้านการบริหารจัดการและการทำงาน และด้านแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทั้งนี้ เนื่องจากสมรรถนะหลักคือ คุณลักษณะร่วมทั้งระบบ เพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน[11] สอดคล้องกับ อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ [13] ที่กล่าวว่า สมรรถนะหลัก (Core competency) คือ คุณสมบัติหรือพฤติกรรมที่ดีที่ทุกคนในองค์กร

จะต้องมี เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมหรือค่านิยมในองค์กร เช่น บางองค์การจะมีสมรรถนะหลักว่า มีความรับผิดชอบกับมีความผูกพัน มีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องมีความซื่อสัตย์ หรือใส่ใจต่อคุณภาพ และสอดคล้องตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพบัณฑิตว่า “บัณฑิตระดับอุดมศึกษา เป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้

ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบ ในฐานะพลเมืองและพลเมืองโลก” [15] ซึ่งเจมส์ เบลลันกา และรอน แบรินต์ (James Bellanca and Ron Brandt) ได้กล่าวการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่า นักเรียนต้องมีความรู้ในเนื้อหาและทักษะที่จะประยุกต์ใช้และปรับเปลี่ยนความรู้เหล่านั้นให้เข้ากับ เป้าหมายที่ยังประโยชน์และสร้างสรรค์ รวมถึงเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามเนื้อหาและสถานที่เปลี่ยนแปลงไป [4] นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดย ภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 [15] ในส่วนของ ระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21 ที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ มาตรฐาน และการประเมิน หลักสูตรและการสอน การพัฒนา ทางวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ ลินดา ดาร์ลิง-แฮมมอนด์ [4] ได้กล่าวถึง นโยบายใหม่ที่สนองความต้องการใน ศตวรรษที่ 21 คือ 1) นักเรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็น ต้องมีความเข้าใจแนวคิดหลักในสาขาวิชาให้ลึกซึ้งกว่า ที่เรียนอยู่ ต้องรู้จักออกแบบ รู้จักประเมิน และจัดการ กับงานของตัวเอง 2) พุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนา หลักสูตรให้เข้มข้นและมีการประเมินที่ผ่าน กระบวนการคิดมาอย่างดี 3) ครูต้องมีการเลือก ระหว่างมีการสอนทักษะพื้นฐานกับทักษะในการคิด โดยครูที่เก่งจะรู้จักแบ่งวิธีการสอนกับสิ่งที่สอนให้ สมดุล และ 4) ต้องมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่สำคัญ โดยเริ่มปรับจากมาตรฐาน วิธีการสอน และระบบการ ประเมินผลให้สอดคล้องในทิศทางเดียวกัน รวมถึงครู ต้องเข้าร่วมพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง และรู้ว่า จะต้องกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐาน อย่างไร ดังนั้น ครูต้องสามารถใช้หน่วยการเรียนรู้ นั้น กับนักเรียนในชั้นเรียนที่หลากหลายอย่างได้ผล

เพื่อบรรลุมาตรฐานสามัญและถ้าจะให้เกิดประสิทธิผล สูงสุด ครูต้องมีโอกาสใช้ดุลพินิจทางวิชาชีพเพื่อ พิจารณาว่าอะไรคือสิ่งที่เหมาะสมสำหรับชั้นเรียน ของตน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเอลเลียต วอเซอร์ [4] ที่กล่าวถึงการเชื่อมการสอนกับการออกแบบสภาพ แวดล้อมในการเรียนรู้แบบใหม่ ประกอบด้วย 5 มิติ ได้แก่ การถ่ายทอด (Delivering) การประยุกต์ใช้ (Applying) การสร้างสรรค์ (Creating) การสื่อสาร (Communication) และการตัดสินใจ (Decision) ดังนั้น สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการเรียนรู้ มีชนิดใดบ้าง (ห้องเรียน โรงเรียน และโลกความจริง) ที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้แบบใหม่เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อสนับสนุนการทำงานทั้งแบบอิสระและแบบ ทำร่วมกันเป็นทีมของนักเรียนผู้เพียบพร้อมด้วย เทคโนโลยี

เอกสารอ้างอิง

- [1] สมควร กวียะ. (2539). การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- [2] อัครวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2549). สังคมสื่อ สงคราม การตลาด. พิมพ์ ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] Eric Schmidt and Jared Cohen แปลโดย สุทธิวิทย์ แสงดาชดา. (2557). ดิจิทัลเปลี่ยนโลก. กรุงเทพฯ: โพสท์ พับลิชชิง.
- [4] วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาใน ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: Openworlds.
- [5] สุรพงษ์ โสธนเสถียร และอรพรพร กงวิไล. (2549). สถานภาพองค์ความรู้ของการจัดการทางการ สื่อสารในประเทศ (ภายใต้โครงการ หลักและ

- แนวทางการบริหารการสื่อสาร: มิติทั้งสามด้าน การจัดการทางการสื่อสาร การจัดการทางการสื่อสาร และการบริหารงานสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสิทธิ์ภัณฑ์แอนด์พรินต์ติ้ง.
- [6] มาลี บุญศิริพันธ์. (2556). วารสารศาสตร์เบื้องต้น ปรัชญาและแนวคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [7] McClelland, D. C. (1973). "Testing for competence rather than intelligence." *American Psychologist*. Vol.28 No.1 : 1-19.
- [8] Nordhaug, O. (1993). *Human Capital in Organization : Competence, Training, and Learning*. New York : Oxford University Press.
- [9] นิสตาร์ก เวชยานนท์. (2556). Competency-Based Approach. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: เดอะ กราฟิก โก ชิส์เต็ม.
- [10] สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- [11] กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2557). การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SME) ด้วย AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- [12] บุญใจ ศรีสถิตยน์รากูร. (2550). *ระเบียบวิธีวิจัย: แนวปฏิบัติสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไอ อินเตอร์มีเดีย.
- [13] อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2547). "แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency: เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง". *Chulalongkon Review*, 16 (4), 57-72.
- [14] ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์. (2552). คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์. สืบค้นจาก <http://home.kku.ac.th/chuare/e-article/graduate framework.pdf>
- [15] Partnership for 21st Century skills. 2011. *Framework for 21st Century Learning*. Last modified March, 2011 Available: http://www.p21.org/storage/documents/1.__p21_framework_2-pager.pdf